

Ostari 2.0 - Huhtakeskuksen kehittämisanalyysi

WSP Finland Oy
Jani Päivänen

Jyväskylän kaupunki, yhdyskuntapalvelut

12.2.2009

SISÄLLYS

1. TYÖN TAVOITE	2
2. MENETELMÄT	3
3. PERUSTIETOJA HUHTAKESKUKSESTA JA HUHTASUOSTA.....	4
4. TULOKSET.....	8
4.1 Alueen kehittämisen taustaa.....	8
4.2 Vahvuudet ja ongelmat	9
4.3 Eri ryhmien toiminta- ja oleskelumahdollisuudet	12
4.4 Yhteenvetoa haastatteluista: toimija-analyysi	15
5. TOIMENPIDESUOSITUKSET	17
5.1 Pikaparannukset.....	17
5.2 Täydennysrakentamisen käyttäjälähtöinen suunnittelu	19
5.3 Julkisten palveluiden säilyttäminen ja kehittäminen	20
5.4 Kaupallinen kehittäminen ja asiakaskysely	21
5.5 Yhteistyön mallit.....	21
5.6 Viestintä.....	24
6. HUHTAKESKUKSEN KEHITTÄMISVAIHTOEHDOT/SKENAARIOT LYHYESTI	25
KIRJALLISUUS.....	27
LIITE: NÄKÖKULMIA OSTOSKESKUSTEN ALUEELLISEEN KEHITTÄMISEEN.....	28
Kehittäminen pelinä	28
Aluefoorumien pääperiaatteet.....	29

1. Työn tavoite

Työn tavoite on ollut laatia kehittämisanalyysi Huhtakeskuksen alueen täydennysrakentamisen ja kehittämisen tueksi. Laadittava analyysi toimii suunnittelun ja vuoropuhelun tukena kaavoitusprosessin eri vaiheissa ja sen jälkeenkin. Työssä selvitetään Huhtakeskuksen toimijoiden näkemyksiä Huhtakeskuksen kehittämisestä.

Työ on luonteeltaan perusselvitys, jossa kootaan lähtökohta-aineisto jatkokehittämisen tueksi sekä alustava analyysi eri toimijoiden yhteisistä ja erityisistä intresseistä ja mahdollisuuksista Huhtakeskuksen uudistamisessa nykyisiä vaatimuksia vastaavaksi palvelukeskittymäksi. Menetelmät ovat laadullisia: tulokset ja raportti perustuvat lähtöaineiston analyysin lisäksi haastatteluihin, keskusteluihin, tekijän omaan havainnointiin sekä workshop-työskentelyyn. Esitetyt ideat ja ratkaisuehdotukset ovat alustavia.

Johtopäätöksissä ehdotetaan kehittämistoimenpiteitä sekä fyysisen ympäristön että viestinnän ja vuoropuhelun osalta. Lisäksi lopussa esitetään kolme vaihtoehtoista kehitysskenaariota ja niiden todennäköisiä edellytyksiä sekä vaikutuksia ostoskeskuksen ja Huhtasuon alueen kehittämiseen.

Työn on laatinut VTM Jani Päivänen WSP Finland Oy:stä. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Anne Sandelin ja osallistujina Jouni Mäkäräinen ja Reijo Teivaistenaho (kaavoitus), Mikko Lepo (tilapalvelu), Teppo Nikkilä (tonttituotanto) ja Jukka Laukkanen (sosiaali- ja terveystalvvelukeskus) Jyväskylän kaupungilta sekä Petteri Kukko ja Sakari Maajärvi Sulun kiinteistöhuollosta.

2. Menetelmät

Työssä on käytetty seuraavia menetelmiä:

- valmiin aineiston tarkastelut: Huhtasuota koskevat tilasto- ja muut tiedot
- eri osapuolten haastattelut
- havainnointi ja valokuvaus
- ideatyöpaja paikan päällä Huhtakeskuksella

Valmiiden aineistojen tarkastelut

Tilastotietoja Huhtasuon asukkaista ja sosioekonomisista taustatekijöistä saatiin valmiina Jyväskylän kaupungilta. Huhtakeskuksen toimijoista saatiin luettelo Sulun kiinteistöhuollolta.

Haastattelut

Henkilökohtaisia puhelinhaastatteluja tehtiin kaikkiaan 12 kappaletta. Haastattelut kestivät suurin piirtein 15 - 45 minuuttia haastateltavan kiireiden ja kiinnostusasteen mukaan. Haastateltavat tahot valikoitiin siten että saataisiin selville riittävän laajasti erilaisten yhdistysten, yritysten ja asukkaiden näkökulmia.

Haastatellut toimijat:

- Huhtakeskuksen hallitus
- Sulun kiinteistöhuolto
- kylätoimisto
- Huhtasuon sivuapteekki
- Huhtasuon asukasyhdistys
- Jyväskylän kaupunkiseurakunta
- Keskimaa osuuskauppa
- AVARA (entinen YH-rakennuttaja)
- Huhtaharjun koulu
- Kalustetukku
- Sosiaali- ja terveystoimi
- Huhtasuolainen-lehti
- Aktiiviasukas 1
- Aktiiviasukas 2
- Aktiiviasukas 3

Tässä raportissa on esitetty lainauksia haastatteluista *kursiivilla*.

Havainnointi ja valokuvaus

Tekijä kiersi kahteen otteeseen Huhtakeskuksella omia havaintoja tehden, haastatteli muutamia yritysten ja toimipisteiden työntekijöitä lyhyesti paikan päällä ja valokuvasi aluetta.

Ideatyöpaja

Yhden iltapäivän mittainen workshop - tutustumis-, keskustelu- ja ryhmätyötilaisuus - pidettiin Huhtakeskuksen kylätoimiston tiloissa 4.11.2008.

3. Perustietoja Huhtakeskuksesta ja Huhtasuosta

Huhtakeskus on Huhtasuon alueen ostoskeskus ja julkisten palveluiden palvelukeskittymä. Se on malliltaan sisäkäytävätyyppinen ostoskeskus, joka muodostuu kaikkiaan yhdeksästä eri rakennuksesta. Ensimmäiset rakennukset rakennettiin vuonna 1979.

Ostoskeskusta hallinnoi Huhtakeskus Oy, jossa on 12 eri osakasta. Suurin omistaja on Jyväskylän kaupunki (Tilapalvelut). Merkittäviä omistajatahoja ovat myös Palmorata Oy ja OP-Eläkekassa. Lisäksi mm. Keskimaa osuuskauppa, Avain Asoasunnot Oy ja Itella Oyj omistavat huoneistoja keskuksessa.

Kuva 1. Huhtakeskuksen rakenne ja muutamia pääasiallisia toimijoita.

Huhtakeskuksen liikkeitä ovat Keskimaa Osuuskaupan S-Market sekä samassa rakennuksessa sijaitseva Kalustetukku, lähiöravintola Pupujussi, kebab-pizzeria, R-kioski, apteekki, parturi-kampaamo ja kukkakauppa. Kirjasto, kylätoimisto sekä nuorisotilat (Perttula) ovat keskuksen julkisia palveluita. Myös sosiaali- ja terveysasema, neuvola, hammashoitola ja tätäkin kiinteistöä huoltava Sulun

kiinteistöhuolto sijaitsevat Huhtakeskuksen tiloissa. Huhtaharjun koulu on välittömässä lähituntumassa. Kirkko sekä seurakunnan ylläpitämät harraste- ym. tilat sijaitsevat Nevakadulla vastapäätä ostoskeskusta.

Kuva 2. Tärkeintä on varmistaa laadukkaan ruokakaupan pysyminen ostoskeskuksella.

Kuva 3. Myynti levittäytyy ilmojen mukaan ostoskeskuksen sisäkäytävälle, jotka ovat osin katettua tilaa.

Kuva 4. Ostoskeskuksen vahvuuksia ovat kirjaston tilat ja toiminnot. Kirjasto järjestää mm. tapahtumia ja luentoja yhteistyössä koulun kanssa.

Huhtakeskuksen etäisyys keskustasta (Rautatieasemalta) on tietä pitkin 4,5 kilometriä. Etäisyys lähimmästä suuresta palvelukeskittymästä Seppälän kauppakeskusalueesta on 2,5 kilometriä.

Ympäristössä on paljon 1960- ja 1970-luvuilla kaavoitettuja asuinalueita, joita on viime vuosina paikoin kaavoitettu täydennysrakentamiseen. Huhtakeskuksesta lounaaseen on Pupuhuhan kerrostalovaltainen lähiö, pohjoispuolella Kangaslammen asuntoalue ja itäpuolella Sulun ja Kaakkolammen asuinalueet. Uusia täydennyskaavoitusalueita on alueen reunoilla. Kaunis ja vaihteleva luonnonympäristö on alueen vahvuuksia; alueen kolme lampea Kangaslampi, Kaakkolampi ja Vääräjärvi ovat hyvin saavutettavissa asuinalueilta.

Alueen vetovoimatekijöitä ovat luonnonläheisyys, hyvät virkistysmahdollisuudet ja palveluiden saavutettavuus. Kaakkolammen rannalla olevaa rivitaloasuntoa markkinoidaan näillä ympäristö- ja saavutettavuustekijöillä: ”Rantaan ja laiturille 25 m, avantouintipaikka 100 m, pururadalle 200 m, hiihtoladulle heti ovelta, bussipysäkki autotallin takana, keskustaan autolla 7 km, polkupyörällä 5 km; Terveyskeskukseen, kouluun, kauppaan, apteekkiin ja postiin n.1 km, Seppälän (mm. Prisma) liikekeskus alle 3 km.” (www.nettiasunto.com) Ilmoituksessa mainitut julkiset palvelut ja lähin kauppa sijaitsevat Huhtakeskuksessa. Huomiota kiinnittää myös Seppälän liikekeskuksen mainitseminen vetovoimatekijänä.

Huhtasuon tilastoalueella asuu noin kymmenesosa ”vanhan” Jyväskylän asukkaista, 8600 henkeä, koko Jyväskylän väestön ollessa 85 400¹. Alueella on keskimääräistä enemmän erityisesti aravavuokra-asuntoja ja tavanomaista vähemmän vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja. Omakotitaloja Huhtasuolla on 4 % (Jyväskylässä 12,5 %), muita omistusasuntoja saman verran kuin Jyväskylässä keskimäärin eli kolmekymmentä prosenttia asuntokannasta. Huhtasuolla on tavanomaista

¹ Tilastokeskus 31.12.2007.

vähemmän korkeasti koulutettua väestöä: vain perusasteen suorittaneiden osuus on 36 % (Jyväskylässä 26,5 %). Alueella on myös keskimääräistä enemmän yhden huoltajan talouksia, 21 % (Jyväskylässä 12,5 %).²

Kuva 5. Huhtakeskuksen eteläpuolelle Kangasvuorentien varteen 2000-luvun taitteessa rakennetut kerrostalot ovat kohentaneet kaupunkikuvaa.

---

² Tilastokeskus 31.12.2006.

4. Tulokset

4.1 Alueen kehittämisen taustaa

Huhtasuolla on pitkä kokemus erilaisista paikallisen kehittämisen hankkeista, joita usein on pyöritetty EU-rahoituksella. Edellinen merkittävä aluekehityshanke on ollut Huhtasuo 2000, 1990-luvun lama-aikana. Sen puitteissa tehtiin mittavia perusparannuksia Pupuhuhan ja muiden asuinalueiden fyysiseen ympäristöön. Sosiaalitoimen ja asukkaiden edustajat muistelevat näitä vaiheita suhteessa nykytilanteeseen. Monia fyysisiä parannuksia on saatu aikaan, mutta sosiaalisista ja terveydellisistä näkökohdista alueella riittää haasteita:

- *"Pitkäaikaistyöttömiä on paljon ja Huhtasuo ollut pitkään huono työllisyystilanteeltaan, vuodesta 1997 lähtien on ollut ESR [Euroopan Sosiaalirahasto]-hankkeita. Alueella on tuki- ja liikuntaelinten sairauksia, akateemisten ihmisten työttömyyttä, toki on muillakin alueilla ja niiden ostareilla." (kylätoimiston edustaja)*
- *"Aikoinaan oli Huhtasuo 2000-projekti, kauan sitten oli toinen. Näissä sentään ihmisiä on saatu pohtimaan yhdessä, eikä jokainen vain itse." (aktiivi 1)*
- *"Huhtasuo 2000 -projektin opetus oli että se sillä hetkellä aktivoi ja toi joitakin hyötyjä, mutta [hyödyt] jäivät lyhytaikaisiksi -- rahaa saattoi kulua väärään, organisaatio maksoi paljon." (aktiivi 1)*

Tulevankin kehittämisen kannalta kiinnostavia ovat haastateltujen erilaiset kokemukset ja muistikuvat eri osapuolten osallistumisesta. Useampikin haastateltu muisteli, että Huhtasuo 2000-projektin aikana kehittäminen *"oli aika aktiivista -- Nythän täällä ei kukaan osallistu mihinkään."* Asukkaiden aktiivisuus ja yhdessä tekeminen on vähentynyt, yhteistoiminta kasaantuu harvojen harteille. Asukkaiden ja toimijoiden passivoituminen alueella saattaa liittyä siihen, että he ovat jossakin määrin pettyneet määräaikaisten ja vaihtuvien projektien tuloksiin. Haastatteluissa puhutaankin viime vuosista eriytymisen ja yksityistymisen aikakautena. Koulun edustaja muistelee:

- *"Ennen on ollut Huhtasuo 2000-projekti, sen tiimoilta oli työryhmä, jossa oli asukasyhdistyksen ja liikkeiden edustaja, kirjasto, ja koulu, ja projektihenkilöitä. näiden kanssa pidettiin säännöllisiä kokouksia, ja järjestettiin koululle tapaamisia. Sen tyyppinen toiminta oli aika hyödyllistä... Se vuorovaikutus oli säännöllisempää ja välittömämpää." (koulun edustaja)*

Toisena selityksenä vähäiselle osallistumiselle, yksityistymisen ohella, voi olla se että tarve vaikuttamiseen on alueella vähentynyt kun asukkaat ovat asuneet alueella jo pitkään ja tottuneet olosuhteisiin. Yksi haastatelluista nimesi tämän "Ruususen uni" – vaiheeksi.

Toisaalta muistetaan, ettei eri tilaisuuksissa ennenkään ollut runsasta asukkaiden edustusta. Kehittäminen on ollut virkamieskunnan harteilla. Päävastuun on varmasti oltava jatkossakin virkamiehillä, mutta lisäksi tarvittaisiin mm. kiinteistönomistajien ja yrittäjien aktiivista panosta hankkeiden kohdentamiseen ja investointipäätöksiin. Asukkaiden osallistumishalukkuus yhteiseen kehittämiseen näyttää olevan ainakin tätä nykyä Huhtasuolla vähäistä. Siitä voisi olla monenlaista etua sekä heille itselleen

että alueen kehittämiseksi. Osallistumisen järjestämistä pohditaan siksi melko perusteellisesti raportin toimenpide-ehdotuksissa (luku 5.5.).

4.2 Vahvuudet ja ongelmat

Vahvuudet

Yksityiset ja julkiset palvelut

Ostoskeskus on asuinalueen keskeisin paikka. Olennaista on että peruspalvelut löytyvät yhdestä paikasta. Päivittäistavarakauppa on tärkein kaupallinen palvelu, joka on välttämätön. Nykyistä S-kauppaa pidetään hyvin laadukkaana. Tärkeimpinä muina vahvuuksina nähtiin kirjasto ja terveyskeskus.

- *"Peruspalvelut löytyy, ovat keskittyneenä yhdessä paikassa, ainakin vanhemmille ihmisille hyvä asia, samoin kirkko." (kylätoimisto)*
- *"Ostarilla R-Kioski on hyvä palvelu. Ja S-Market on hyvä kauppa, ennen ollut kaikenlaista yrittäjää... Kirjasto on hyvä laadultaan. Ja terveyskeskus on hyvä. Ja kapakkakin on ehkä joillekin hyvä asia." (yrittäjä)*
- *"S-kauppa on aika tasokas, ei tarvi lähtee edes Prismaan, ja pubeja, Pupu-Jussi ja Fun Pubi, ja kirjasto on ihan jees paikka, siten Kangaslammien alue on kokonaisuutena varsin omavarainen -- Kangaslammella on myös Siwa." (aktiivi)*

Hyvä paikallinen saavutettavuus erityisesti jalan on Huhtasuolla tärkeää. Alue ei ole yhtä autoistunut kuin monet "paremmin toimeentulevat" kaupunginosat, ja asukkaissa on paljon niin opiskelijoita, työttömiä, eläkeläisiä kuin maahanmuuttajia – ryhmiä jotka yleensä tekevät ostokset mieluiten paikallisesti lähellä. Seppälän Prisma on varsin lähellä autoilevien asiakkaiden kannalta, ja imee siksi varmaankin valtaosan ostovoimasta.

- *"Meidän yksikkö tarjoaa tietyn valikoiman lähipalveluita, riittävällä tarjonnalla. Aikamoiset haasteet on varmaan tämänkin kauppakeskuksen kohdalla. [Prismaan verrattuna] Lähikauppa on enemmän kävellen ja ei pitkää matkaa." (kaupan edustaja)*
- *"Monipuolisesti on palveluja, joita me tarvitaan, nuorisotila, kirjasto, terveysasema, R-kioski. Se on se vahvuus, se on lähellä, kukkakauppa, ja muuta, mitä milloinkin tarvitaan, sieltä kätevästi saadaan, se on selkeä vahvuus." (koulun edustaja)*

Haastatellut korostivat myös julkisia palveluita. Huhtakeskuksen kehittämisen työryhmätapaamisessa Huhtakeskus nähtiin kokonaisuutena, jossa yritysten lisäksi keskeisiä ovat julkiset palvelut.. Vahva asema alakeskuksena tulisi säilyttää.

- *"Kylätoimiston käyttö on aika moninaista. Jonkin verran keskustelua on käyty. Osa pitää sitä vähän huonosti sopivana. Koska kahvilaan halutaan liittää toiminnallinen puoli... Lastenhoidon jotenkin liittäminen..." (sosiaalitoimi/aluefoorumi)*

- *"Kirjasto on oikeastaan se henkireikä täällä. Siellä saa olla rauhassa, lukusali ja muu. Kirjaston väki on hyvää, myönteistä ja avuliasta. Ja sitten tietenkin Perttulan puoli on aika tärkeä paikka vanhuksille ja vähävaraisille. Toiminta saisi olla paikallisten ihmisten pyörittämää." (paikallislehden edustaja)*
- *"Täällä on kaikki palvelut, julkiset säilyneet enimmäkseen, mutta asiamiesposti lopetti." (yrittäjä)*

Huhtasuon koulutilat tulevat lähivuosina paranemaan, kun Huhtasuon alakoulu puretaan ja Huhtaharjun kouluun rakennetaan pieniä koululaisia varten uusi lisäsiipi. Samalla avautuu mahdollisuuksia täydennysrakentamiseen koulun tontille.

Koko Huhtasuon kehittäminen

Jotkut puhuivat Huhtakeskuksesta kysyttäessä koko Huhtasuon (tai Kangasvuoren) alueen tilanteesta ja kehittämisestä.

- *"Lähiöistä ollut niin negatiivinen yleiskuva... toisaalta tämä on lähellä Seppälän ostoskeskusta, korottaa tätäkin asuinalueita, liikenneyhteydet kohtuulliset..." (kylätoimisto)*

Tärkeänä parannuksena tuli esiin rakenteilla oleva, monenlaiseen ulkoiluun ja liikuntaan sopiva puisto:

- *"Saatiin Huhtasuon toimintapuisto, jota rakennetaan, se oli pörisevä hiekkakenttä, jossa oli huonosti hoidettuja pensaita, ja entiset leikkivälineet oli viety pois. Siihen käytetään 500 000 euroa rahaa kaupungin budjetista, eri ikäisille tarkoitettu puisto, joka kaunistaa aluetta, ja kaupunginosan imagoa parantaa. Siihen tulee pienempi pelikenttä, jossa on kuitenkin mahdollisuus harrastaa jalkapalloa petankkia, frisbeetä, ja tulee parkour-puisto. Siitä tulee ihanaa, että saisi nuoria harrastamaan laillisesti tällaista joka parantaa heidän kuntoaan ja yhteistoimintaa, ja tulee bmx-rata, pikniknurmikko, penkkiryhmiä, ja [jo puistossa oleva] kylätaideteos... Toivon että se saisi perheitä yhdessä harrastamaan ja lisäksi yhteisöllisyyttä." (aktiivi 1)*

Huhtasuo on erään haastatellun mukaan kotipaikkarakkaiden ihmisten alue, jossa voi "olla oma itsensä":

- *"Monet on tulleet takaisin koska loppujen lopuksi täällä on aika kivaa, täällä voi olla oma itsensä, eikä päiväkodin johtajankaan tarvitse edustaa..." (aktiivi 1)*

Ongelmat

Useimmin mainittiin ongelmia liittyen lähiöiden ja vanhojen ostoskeskusten yleiseen kilpailutilanteeseen. Seppälän marketalueen läheisyyden ja kaupan rakennemuutosten vuoksi ruokakauppojen määrä on pienentynyt kolmesta yhteen. Vuokratuotot ovat pienet ja siten investointirahat ja –halut ovat kiinteistönomistajien puolelta vähäisiä. Siten eriteltiin ensinnäkin syitä ongelmiin:

- *"Varmaan lähiökeskuksissa ongelmana on se että laajempaa palvelukokonaisuutta löytyy hyvinkin läheltä." (päivittäistavarakaupan edustaja)*

- ”Ongelmana että niin lähellä Seppälän isoja ostareita, sama kuin muissa alueella. Huhtakeskus ei vedä laajemmalla asiakkaita, Seppälä on vienyt niitä asiakkaita. Päivittäistavarakaupat ovat vähentyneet kolmesta yhteen. S kaupan lähtö olisi lopullinen kuolinisku.” (Huhtakeskuksen hallitus/ yrittäjä)

Suurin ostovoima suuntautuu muualle, oletettavasti lähinnä Seppälään, asioimaan. Toisena kokonaisuutena on erotettavissa ne ongelmat, jotka ilmenevät jokapäiväisessä elämässä ostarilla. On luonnollista että ostarahaastatteluissa puhuttiin turvallisuuteen ja eri ryhmiin liittyvistä ongelmista ja kysymyksistä. Turvallisuutta ei kuitenkaan koettu erityisen huonoksi. Järjestyshäiriöiden ja ilkeiden koettiin vähentyneen vartiointin ansiosta. Päihdeiden väärinkäyttäjät voivat silti toisinaan aiheuttaa ongelmia muille liikkujille ja asiakkaille.

- ”Ostari on [aikanaan] kerännyt epäsosiaalista ainesta. Vanhukset eivät uskaltaneet kulkea, ja ostarilla liikkui päihdeiden väärinkäyttäjät. En tarkkaan tiedä tämänhetkistä tilannetta vartiointin suhteen. Vartiointi tilattiin yhteistyössä Huhtakeskuksen ja yrittäjien kesken, ja lienee rauhoittanut.” (Huhtakeskuksen hallitus/yrittäjä)
- ”Jossakin määrin ostarilla liikkuu Kankitien henkilöitä, en ole tuntenut omalta kohdalta huonoksi alueeksi... Kankitiellä on Katulähetysten ’märkä pää’” (kylätoimisto)

Koulun näkökulmasta koululaiset ja nuoret ovat vastaavasti ostarin asiakkaita, toisaalta he joskus aiheuttavat ongelmia.

- ”Ostarin kanssa on pakko elää. -- Meidän tehtävä on niitä näkyvimpiä rikkomuksia estellä, nämä on niitä meidän valvonnan ongelmia. Toisaalta huomaa selvästi että ne joilla ei ole murrosikäisiä, niiden sietokyky on alhainen.” (koulun edustaja)
- ”Yksi läheinen oleskelupaikka on ostoskeskuksen pihalla, ja osittain pyrkii koulun puolelle, siellä roikkuu porukkaa joka on syrjäytynyt. Sieltä saa siideriä, ja koulun ja ostarin välissä on penkkejä, ja siellä on häiriöitä... sekin on tyypillinen lähiökeskuksen ongelma.” (koulun edustaja)
- ”Ilkivalta ja sotkeminen pitäisi saada kitkettyä jo ala-asteelta, roskaaminen ja semmoinen, vrt. Jenkkilä.” (aktiivi)

Selkeästi puutteena nousi esiin haastatteluhetkellä ajankohtainen *asiamiespostin lopettaminen*. Se aiheuttaa erityisiä vaikeuksia mm. apteekille. Muita olivat laskunmaksuautomaatin puuttuminen³ ja ruokajakeluun liittyvät järjestelyt, joiden nähtiin osin häiritsevän esimerkiksi kylätoimiston toimintaa.

- ”Asiamiesposti, joka on juuri 22.10. lopetettu. Ja kirjattuja kirjeitä tulee lääkäreiltä, niin se on ongelma, miten posti aikoo järjestää sen. Pankkeja oli parhaimmillaan kolmekin.” (yrittäjä)

Useassa haastattelussa ja myös työpajassa esitettiin lisää toritoimintaa ostarin ulkokäytävillä. Tällä hetkellä ”keskusaukio” on ajoittain käytössä kirpputorina.

³ Tarkennuksena mainittakoon, että ostoskeskuksen R-kioskilla on erään pankin laskunmaksuautomaatti. Se on käytettävissä kioskin aukioloaikoina.

- *"Katos on hyvä, se on vähän hyödyntämättä, kirpparimyyjät tulee pihalle, enemmänkin voisi hyödyntää." (kylätoimisto)*
- *"Jos haluttaisiin sitä toritoimintaa, niin minusta se keskus pitäisi olla katettu tila...." (aktiivi)*

Yhteistyöhön liittyviä puutteita

Ostoskeskuksen palveluvalikoima on hajanainen. Kalustekaupan edustajan mukaan heille sijainti on oikein hyvä, mutta toisaalta ei kovin tärkeä, sillä asiakkaat tulevat laajalta alueelta, 60 kilometrin säteeltä, ja ainoa mikä toiminnallisesti edes jossakin määrin tukee heidän toimintaansa on S-Market. Yhteismarkkinoinnista ostarin eri yrittäjien välillä saattaisi olla etua, mutta sen mahdollisuuksia rajoittaa kaksi asiaa.

- *"Yhteismarkkinointi on yksi mahdollisuus, mutta rajallinen, koska toiminta eri yrittäjillä niin erilaista, [toiseksi] osa yrittäjistä on jo uransa ehtopuolella; joten lähtökohdat hyvin erilaiset..." (kalustekaupan edustaja)*

Nykytekniikan tarjoamat kehittämisen mahdollisuudet eivät ole vielä hallussa. Alueen asukasyhdistyksen nettisivut ja kaupungin ylläpitämät Huhtasuon kehittämisen nettisivut ovat erillään, joskin linkeillä yhdistettyinä, ja molemmat suhteellisen passiivisia. Suoraan ostarin kehittämiseen liittyviä nettisivuja ei ole (ks. luku 5.6 Viestintä).

- *"Tarvittaisiin kunnon kansalaistoiminnan nettisivut -- päivittäjä on puuttunut, pitemmän kantaman ratkaisu olisi oikea tiedottaja..."*
K: "Onko yrittäjiä ollut mukana?"
V: "Ei ole ollut." (sosiaalitoimi)

4.3 Eri ryhmien toiminta- ja oleskelumahdollisuudet

Miten ostarin tiloja käytetään arkisen yhteisöllisyyden lisäämiseen ja hyvinvoinnin parantamiseen? Voisiko toimia olohuoneen jatkeena/"vierashuoneena"....?

Käytössä olevat tilat

Huhtakeskuksella on melko paljonkin eri ryhmien toimintaan ja tapaamiseen soveltuvia tiloja. Nykyisin ostarilla käytetään mm. seuraavia tiloja, joihin kaikkiin ehdotettiin myös kehittämistoimenpiteitä seuraavasti:

- Kylätoimiston tiloja tulisi kehittää julkisena olohuoneena. Mutta mitä tämä tarkoittaa, ja onko kaikille tilaa samanaikaisesti vai ehkä eri aikoina? Haastatteluissa ehdotettiin ainakin maahanmuuttajakahvilaa sekä tilojen jakamista julkisempaan kahvilatilaan ja rauhallisempaan työskentelytilaan.
- Perttulan talossa kirjastossa sijaitsee työttömien yhdistyksen ylläpitämä kahvila-ruokala.
- Nuorisotiloissa pidetään perjantaisin nuorisodiskoa. Tiloissa on myös käsityöhuone.
- Koulun tiloja käytetään iltaisin myös yhdistys- ja asukastoimintaan.
- Seurakunnan tiloissa Nevakadun toisella puolen on bänditila, liikuntatiloja seurakuntasalin ja suuren kirkkosalin lisäksi. Sekä koululla (kirjaston järjestämänä) että seurakuntatiloissa on syksyllä 2008 omat luentosarjansa

- yleisölle. Myös vastapäisen korttelin katutasen kerroksessa (JVA) on yhdistysten käyttämiä yhteistiloja.
- Yleiseen käyttöön haluttaisiin mielellään avata nyt Huhtasuon Hiihto ry:n käytössä oleva tila. Yksi tapa edetä voisi olla selvittää, voisiko yhdistyksellä itsellään innostusta ja mahdollisuuksia aloittaa kahvilatoiminta.

Eri ryhmien tarpeet

Lapsiperheiden tarpeet. Julkisia tiloja, missä lapsia kotona hoitava vanhempi tai perhepäivähoitaja voi levähtää, on lähinnä kirjastossa. Kylätoimistossa voi myös käydä kahvilla ja lukemassa lehtiä. Kylätoimiston kahvilaan on haluttu asuinaluefoorumin keskustelujen perusteella liittää ”toiminnallinen puoli” (sosiaalitoimen edustaja). Sen osana voisi olla lastenhoitopalvelu tai lapsille tarkoitettu leikkiosasto, jotta se osaltaan helpottaisi kotona lasta hoitavien vanhempien elämää. Kylätoimiston jatkokehittämistä kaikille asukkaille sopivana tapaamispaikkana ehdotetaan osaksi Huhtasuon julkisia palveluita koskevaa jatkohanketta (ks. luku 5.3).

Nuorisolle soveltuvia tiloja on melko runsaastikin. Huhtakeskuksella sijaitseva nuorisotila on hyvin aktiivisessa käytössä. Tilat olivat 2008 avoinna kesälläkin (parin viikon taukoa lukuunottamatta), jolloin käyttäjiä oli keskimäärin 37. Syksyllä 2008 käyttäjiä oli keskimäärin 70 – 90 nuorta päivässä. Yhtenä ongelmana nähtiin se, että aktiivista ohjausta on kaupungin toimesta tarjolla melko vähän. Maahanmuuttajanuorille tarvittaisiin oma ohjaaja, mutta siihen ei ole osoitettu resursseja.

Maahanmuuttajien kannalta nykyisellä Huhtakeskuksella on melko matala profiili. Heidän näkemyksiään tulisi kuitenkin kysyä jatkossa suoraan. Tässä yhteydessä tulisi tarkastella yhtäältä maahanmuuttajien tuottamia ja toisaalta heidän tarvitsemiaan palveluita.

Pizzaravintola on jo esimerkkinä maahanmuuttajien yrityksistä Huhtakeskuksella. Joillakin pääkaupunkiseudun ostoskeskuksista eri maiden ruokakulttuureja edustavat pikkukaupat ovat hyvä lisä elintarvikeliikkeiden tarjontaan ja samalla luonnollinen kohtaamispaikka sekä maahanmuuttajien kesken että heidän ja kantaväestön välillä. Mahdollinen kahvila voisi tuottaa lisäarvoa jos se sijoittuisi jonkin etnisen kaupan yhteyteen ja tarjoaisi aivan muusta tarjonnasta poikkeavia tuotteita.

Workshopissa mainittiin, että maahanmuuttajat ovat kirjaston tärkeä käyttäjäryhmä, kun kirjaston kävijämäärä muuten pienentynyt. Maahanmuuttajaperheille on suunniteltu Kylätoimistolle tapaamiskahvilaa. Tämän osalta on ratkaistava, kumpi on Kylätoimiston kaikkien käyttäjien kannalta ja eri ryhmien integroitumisen kannalta parempi: jatkuva profiloituminen monikulttuuriseksi kahvilaksi vai esim. viikottainen tapaamishetki maahanmuuttajille ja heidän perheilleen. Tähän ei ole etukäteen varmaa vastausta. (Ks. luku 5.3).

Toinen haastateltu kertoi:

- ”Kylätoimistossa olet tavallaan henkilökunnan tiellä --; minun idea oli aikanaan erottaa kahviopuoli kohtauspaikaksi, Huhtasuon paikaksi jonne tulla talvella kylmällä sisään, ostaa kuppi kahvia edullisesti ja siellä seurustella. Se ei toimi sillä tavalla. --. Ei toimi etätyöpaikkanaan, koska ei siinä voi keskittyä, se pitää eristää sellaiseksi tilaksi, jossa voi rauhassa olla.”
(asukasaktiivi)

Tilat ostarilla	Erityispiirteet/nykytila	Tavoitetila/ kehittämisehdotukset
Kylätoimisto	Kodikas tila tarjoaa mahdollisuuden tapaamisiin, sosiaaliseen apuun, netin käyttöön	Jos etätyötilaksi, olisi rauhoitettava jakamalla tilaa uudelleen, mitä selvitettävä tarkemmin (ks. luku 5.3)
Huhtasuon Hiihdon tila	Avautuu hyvin keskeisessä kohdassa ostaria, näyttää olevan vähällä käytöllä	Olisi sopiva paikka torikahvilalle, joka vuodenaikojen ja säiden mukaan avautuisi katukahvilaksi
Kirjasto	Sisältää viihtyisän oleskelunurkkauksen lastenosastolla	Selvitettävä jatkossa (ks. luku 5.3).
Nuorisotila	Käsityöhuone, perjantaisin nuorisodisko	Päivystyksen ja aktiivisen ohjauksen lisääminen iltaisin, selvitettävä tarkemmin (ks. luku 5.3)
Koulu	Kätevästi ostarin yhteydessä	Voidaan käyttää enemmänkin mm. julkisiin tilaisuuksiin, selvitettävä tarkemmin (ks. luku 5.3).
Seurakunnan tilat	Huolehtii osasta nuorten harrastustoimintaa, maahanmuuttajille suunnatuja palveluja	Selvitettävä jatkossa (ks. luku 5.3).

Työssä aloitettiin myös sen pohtiminen, miten Huhtakeskuksen tiloja voitaisiin enemmän käyttää väliaikaisiin käyttötarkoituksiin, esimerkiksi kaupunginosajuhlissa, tapahtumissa ja tempauksissa.

- ”On ollut Huhtasuon hulinat –niminen tapahtuma. On ollut markkinoita, kuten jälleen joulukuun alussa.” (Kylätoimisto)
- Lastentapahtumia kysytään usein, mutta rahoituksesta kiinni. (Kylätoimisto)
- Voisiko ostarilla järjestää konsertteja, yhtyeitä harjoittelee seurakuntakeskuksessa? Aiemmin on ollut esiintymislava, joka eräessä vaiheessa poltettiin. Voisiko tähän keksiä uuden ratkaisun esimerkiksi yleisen ideakilpailun tai opiskelijoille suunnatun kilpailun avulla, osana jatkotyötä?

4.4 Yhteenvetoa haastatteluista: toimija-analyysi

Toimija	Kuvaus toiminnasta haastateltujen omin sanoin	Tulkinta alueelliseen kehittämiseen liittyvistä intresseistä
Huhtakeskuksen hallitus	Huhtakeskuksen toiminnasta ja varainkäytöstä päättäminen	
Sulun kiinteistöhuolto	Isännöinti, kiinteistöhuolto	Uusia asuntoja aikanaan, 2010-luvulla. Uudisrakentamisen kautta arvonnousua! Tiloille uusia käyttäjiä! Pankki! Joitakin erikoispalveluita! Ulkopuolisen maineen parantaminen!
Kylätoimisto	Avoin tila Huhtakeskuksella, auki arkisin välillä 9 – 15. On "yhdistyksen ylläpitämä, julkisella rahoituksella, työllistämistukia, kaksi hanketta käynnissä: pitkäaikaistyöttötyöllä, ja RAY:n vaihtoehtoinen sosiaalityö: neuvontaa, henkilömäärä palkallisia 11"	Paikallinen sosiaalityö, hankekeskeinen toiminta, itsensä työllistäminen
Huhtasuon sivuapteekki	Avoinna arkisin 9-17; viikonloppuaukiot eivät kannata (Seppälän kauppakeskuksen apteekki on pitempään auki, ja sunnuntaisinkin). Oli varsinainen apteekki 1993 - 2000, nyt Seppälän sivuapteekki.	Turvallisuus asiakkaille! Terveyskeskuksen säilyttäminen alueella. Posti takaisin!
Huhtasuon asukasyhdistys	"järjestää keskustelu- ym. tilaisuuksia tarpeen mukaan yksin tai yhdessä muiden organisaatioiden kanssa", "kehittää asuinalueen palveluita ja taistella niiden säilyttämisen puolesta"	Väljyyden ja luonnonelementtien säilyttäminen! Luonto- ja ympäristöasioihin panostaminen!
Jyväskylän kaupunkiseurakunta	Kirkko ja seurakunnan toiminnot, kirkollisten lisäksi mm. liikunta- ja bänditiloja. Vapaa-ajan toiminnan järjestäminen erityisesti lapsille, nuorille, maahanmuuttajille.	
Keskimaa osuuskauppa	Päivittäistavara- ja palvelukauppa, "tarjoaa tietyn valikoiman lähipalveluita, riittävällä tarjonnalla". Laajempi palvelukokonaisuus, Seppälä, vähentää kannattavuutta.	Tyytyväinen nykyisiin tiloihin. Vähän paikallista sitoutumista. Mahdollisesti kiinnostaa osallistua foorumeihin. "Tervehditään ilolla, jos tulee järkevällä tavalla ympäristöön rakentamista!" "Asukaskunnalle pitäisi tehdä kysely Huhtakeskuksen ostos- ja muusta käytöstä – eikä vain kehittää kehittämisen innosta!"
AVARA (entinen YH-rakennuttaja)	AVARA omistaa asuintaloja Huhtakeskuksen ympäristössä. AVARA:n edustaja myös Huhtakeskuksen hallituksen puheenjohtaja.	Omistaa joitakin huoneistoista -> vuokratason maltillinen nostaminen? Alueen arvon nostaminen. Osallistuminen osakkeenomistajana ("tuskin suoraa panostusta"). Fyysinen kunnostus!
Huhtaharjun koulu	Kasvatustehtävä, ostari nuorten vapaa-ajan viettopaikka ja henkilökunnan ostospaikka, häiriöiden välttäminen. Toisaalta koulu tilana, jossa paikallisia tilaisuuksia saa mielellään järjestää.	Koululaisten ja koulun lähiympäristöä, esim. näpistelyjen ehkäisy ja selvittely. Koulun oppilaat harjoitustöiden kautta kehittäjinä!
Kalustetukku	Pienen liikevaihdon markkinaa. Sijainti on hyvä, mutta ei kovin merkityksellinen, tyypillinen asiakas käy jopa 10 vuoden välein! Asiakkaat laajalta alueelta > ero lähipalveluihin.	Tyytyväinen nykyisiin vuokratiloihinsa, joihin myös investoinut paljon. Vähän uskoa yrittäjien yhteistoimintaan. Valmiutta osallistua foorumeihin.
Sosiaali- ja terveystoimi		Parantaa maahanmuuttajien kotoutumista, lisätä yhteisöllisyyttä, yhteistyötä, "mamu-naiset ulos kodeista"

Huhtamedia/ Huhtasuolainen-lehti	Tekevät alueen paikallislehteä ilman rahoitustukea kaupungilta/yhdistyksiltä - kylätoimisto ei lähtenyt toimintaan... Johtohenkilöt toimivat vapaaehtois pohjalta ilman palkkaa.	Syrjäytymisen ehkäiseminen ja osatyökykyisten työllistäminen, mainostulojen saaminen? Aktiivisempi yhteydenpito, ja lehden käyttö tiedotusvälineenä!
Aktiiviasukas 1	Paikallisteleviointoiminta – liittykö?	Tiloja myös miehille! Kylätoimiston uudistaminen todella avoimen oloiseksi kohtaamis- ja oleskelupaikaksi! (vrt. puuhailijoiden toimisto)
Aktiiviasukas 2	Mukana paikallistelevision ja paikallislehden toiminnassa.	Laskunmaksuautomaatti! Joitakin erikoisliikkeitä – pesula? Alueen omavaraisuus – kohtuuhyvä.
Aktiiviasukas 3	Ennen kaupunginvaltuustossa, lautakunnissa. Edelleen aktiivinen monien järjestöjen kautta.	Täydennysrakentaminen! Puistot, perheiden yhteinen toiminta! Lähipalveluiden kuten sosiaaliaseman säilyttäminen alueella – vähävaraisille bussimaksutkin kalliita. Nuoret liikkeelle! Syrjäytymisen ehkäisy!

5. Toimenpidesuosituksset

5.1 Pikaparannukset

Joidenkin pikaparannusten käynnistäminen olisi asukkaiden aktivoimisen kannalta hyvin tervetullutta. Olisi tärkeä antaa signaali, että Huhtasuota kehitetään ja alueeseen kannattaa uskoa, jopa sijoittaa. Tällä on melko kiire, jos halutaan varautua pitkäaikaisenkin taloudellisen taantuman oloihin.

- nykyisten tilojen inventointi ja siihen liittyen
  - selvitys uuden asiamiespostimenettelyn mahdollisuuksista, tilat ja toimijat
  - mahdollinen kahvila keskeiseen, näkyvään paikkaan (esim. Hiihto ry) tilaan parantaisi yleisvaikutelmaa; sekä kylätoimistolla että kirjastolla on kahviot, jotka on ylläpitäjineen huomioitava
- kylttien ja ilmoitustaulujen korjaukset parkkipaikan puolella
- pyöräpysäköinnin järjestäminen; katetut telineet tai valmiin katoksen alle sijoittaminen
- keskeisen alueen, ”keskusaukion” kohentaminen, katoksen parempi käyttö
- valaistuksen kohentaminen
- Kylätoimiston uudistamistarpeiden kartoitus.

Toimenpide	Perustelu	Vastuutahot
Tilainventointi	Asiamiesposti on haastattelujen mukaan alueella tärkeä, inventoinnissa saattaisi löytyä uusi tila sille. Kahvilalle/konditorialle sopiva tila ja selvitys yrittäjämallista (ketjukahvila, kotileipuri, yhdistykset?)	Tilapalvelu, KAUPSU, kiinteistöt
Kylttien korjaus	Keskuksen ”käyntikortti”; ensivaikutelma on tärkeä.	
Pyöräpysäköinnin järjestäminen	Ostoskeskuksen vahvuuksia on hyvä saavutettavuus kevyellä liikenteellä. Erityisesti koululaisten pyörät ovat kuitenkin usein hajan hajan, jos pyörätelineitä ei ole järjestetty.	Tilapalvelu, kiinteistöhuolto, kiinteistöt
Valaistussuunnitelma	Valaistus on koetun turvallisuuden ja siisteyden kannalta keskeinen tekijä.	

Kuvat 6 ja 7. Pikaparannuskohteiksi ehdotetaan mm. kylttien inventointia ja korjaamista sekä pyörätelineitä katoksen alle, esimerkiksi kirjaston-nuorisotilan eteen.

5.2 Täydennysrakentamisen käyttäjälähtöinen suunnittelu

2000-luvun alkupuolella toteutetun täydennysrakentamisen koettiin haastattelujen perusteella parantaneen alueen viihtyisyyttä. Täydennysrakentaminen katsottiin jatkossakin tervetulleeksi. Samalla toivottiin selvää ilmeen kirkastamista ja kasvojen siistimistä. Mahdollisina paikkoina täydennysrakentamiseen mainittiin:

- Täydennysrakentaminen ostoskeskuksen välittömään tuntumaan
- Varikontielle, lähelle Kangasvuorentien risteystä, *"tontille jolla kasvaa nokkosta ja pujoa"*
- Huhtasuon koulun tontille, jossa sijaitseva päiväkotij ja koulurakennus tullaan uusimaan
- Suluntien alkuun

Haastatellut toivoisivat Huhtasuolle lisää omistusasumista. Sitä pitäisikin suosia yhtenä alueen imagon nostamisen keinona – toki realistisesti mahdollisuuksien mukaan - Huhtakeskuksenkin alueella. Omistusasuntojen osuus voisi olla esimerkiksi puolet tai kolmannes asunnoista.

Asumisen luonteesta haastatteluissa todettiin ostoskeskuksen sopivan hyvin seniori- tai palveluasumiseen. Liikkumis- ja toimintaesteisille alue sopii erinomaisesti, koska kaikki peruspalvelut ovat lähellä ja joukkoliikenneyhteydet keskustaan hyvät. Toiseksi ostoskeskuksen lähimaasto on varsin tasainen, joten esteettömän asumisen suunnittelu lienee helpompaa kuin monessa muussa paikassa (varsinkin maastoltaan hyvinkin jyrkässä Pupuhuhdassa). Alueelle voitaisiin jatkossa suunnitella ns. elämänkaarikortteleita, jotka palvelevat asukkaiden erityisiä ja yhteisiä tarpeita kaikissa elämänvaiheissa⁴.

*- "Täydennysrakentaminen on mielestäni tämän alueen elinehto. --
Terveyskeskuksen ja kirjaston lähelle pitäisi saada myös asuntoja, tasamaalle."
(aktiivi 1)*

Tulevat täydennykset tulisi suunnitella avoimesti ja käyttäjälähtöisesti eri vaiheissaan eri ryhmien asumistarpeista aina käytännön toteutuksiin.

Haastatteluissa korostettiin lähiluonnon tärkeyttä; uusi rakentaminen pitäisi mieluiten sijoittaa jo rakennetuille, ei virkistyskäytössä oleville alueille. Myös viherympäristö ja riittävän laajat pihat ovat tärkeitä mm. lapsille ja vanhuksille. Kattopuutarhat olisi yksi mahdollisuus, jota voitaisiin edistää kaavoituksella ja vaikkapa arkkitehtikilpailulla.

Ehdotetun kyselyn (ks. 5.4.) kiinnostavuutta lisäisi varmastikin, jos siihen liitettäisiin selkeä ja hyvin laadittu esite alueen suunnittelusta ja avoimista kysymyksistä. Kyselyn avulla voitaisiin selvittää asumistarpeita ja ennakoita esim. omistusasuntojen markkinoinnin edellytyksiä alueella. Asukkaita kiinnostaa ylipäätään tuleva rakentaminen, johon voisi samalla ottaa kantaa. Kysely kannattaisi ehkä toteuttaa kahdessa vaiheessa: ensin avoimella mahdollisuuksia, asenteita ja perusteluja kartoittavalla kyselyllä ja myöhemmin asemakaavaluonnosvaiheessa, jolloin voitaisiin vertailla kahta tai kolmea havainnollistettua vaihtoehtoa.

⁴ Elämänkaarikortteleista tarkemmin Päivänen ym. 2004.

Toimenpide	Perustelu	Vastuutahot
Laadukkaan eheyttävän rakentamisen selvitys + suunnittelu	Ostarin ympärillä täydennysrakentamisen perustelut liittyvät ympäristön parantamiseen; tuo investointirahaa alueelle	
Elämänkaariasumisen kysyntä ja määrittely	Ostari palvelee kaikissa elämänvaiheissa	KAUPSU, yhdistykset, kiinteistöt
Asukaskysely (ks. 5.4): erillinen osuus täydennysrakentamisesta	Asukkaiden tulevien asumistarpeiden selvittäminen, suunnittelu ja markkinointi uusille asukkaalle	

5.3 Julkisten palveluiden säilyttäminen ja kehittäminen

Tällä hetkellä useita asukkaita huolettanee, mitä jatkossa tapahtuu alueen julkisille palveluille. Tärkeitä ovat terveyskeskus, kirjasto ja sosiaalitoimisto. Laboratorion siirtyminen Huhtakeskukselta on jo heikentänyt terveyspalvelujen saavutettavuutta. Julkiset palvelut kiinnostavat asukkaita ja niistä päätettäessä tulee olla yhteydessä asukkaisiin. Palveluaiheet asukasillat ovat olleet tärkeitä tapahtumia.

Mikäli julkisten palveluiden säilyminen ja kukoistus alueella riippuvat alueen täydennysrakentamisesta, tulisi asukkaalle selkeästi näyttää, millaiset ovat nykyiset väestönäkymät ja millaisia vaikutuksia mahdollisilla rakentamisalueilla olisi väestöennusteisiin esimerkiksi ikäryhmittäin.

Toimenpide	Perustelu	Vastuutahot
Palvelupaletin käsittely aluefoorumeissa	Palvelut kiinnostavat asukkaita	
Asiakas- ja asukaskyselyyn (ks. 5.4) liitetään erillinen osuus palveluista ja ideointi kohteittain: • Terveyskeskus • Sosiaalitoimisto • Kylätoimisto • Kirjasto • Nuorisotila • Koulu • Seurakunnan tilat	Asukkaiden palvelutarpeiden selvittäminen	SOTE, KAUPSU, yhdistykset, kiinteistöt

5.4 Kaupallinen kehittäminen ja asiakaskysely

Kaupallinen analyysi ei ole kuulunut tämän työn piiriin. Huhtakeskuksen kehityshankkeen osana tulisi laatia ostovoimalähtöinen kaupallisten ja julkisten palveluiden kysyntäselvitys.

Niin tärkeitä kuin julkiset palvelut monella vanhalla ostoskeskuksella nykyisin ovatkin, niin ostoskeskus kukoistaa tai kuihtuu kuitenkin kaupallisten palvelujen mukana. Siksi lähitalouden (ostoskäyttäytymisen) kysymyksiä kannattaisi käsitellä osana sidosryhmien vuorovaikutusta.

Haastatteluissa ruokakaupan edustaja ehdotti *asiakaskyselyn* tekemistä ostoskeskuksen vaikutusalueella.

- ”Minun mielestä asukaskunnalle pitäisi suorittaa kysely. Enemmän kysynnän kautta pitäisi rakentaa.” (päivittäistavarakaupan edustaja)

Kysely tulisi tehdä kotiin jaettavana lomakekyselynä, jotta se paremmin tavoittaisi myös ne asukkaista, jotka eivät käytä ostarin palveluja. Myös vastaamismahdollisuus internetissä voisi lisätä vastaajien määrää. Kuten edellä on esitetty, kyselyyn voisi liittää osuuksia muistakin kehittämisen osa-alueista: asuinrakentamisesta ja palveluista.

Asukkailta kysyttäviä keskeisiä tutkimuskysymyksiä ovat:

- mitä palvelutarpeita paikallisilla asukkailla on, jotka eivät nyt toteudu Huhtakeskuksessa
- mitä parannuksia lisäksi nyt olemassaoleviin palveluihin toivottaisiin
- mitä erityisryhmien liikkumiseen ja palveluihin liittyviä tarpeita alueella on
- sosiaalisen turvallisuuden kysymykset sekä turvallisuuden tunteen parantamisen keinot;
- asuminen lähiympäristössä; kohtaamispaikkojen ja sosiaalisen ympäristön tila ja näitä koskevat tarpeet

Toimenpide	Perustelu	Vastuutahot
Kaupallinen selvitys	Ostoskeskuksen tuleva tila riippuu olennaisesti kaupallisista palveluista	
Lähitalouden käsittely aluefoorumeissa	Asukkaiden sitoutuminen ”omaan ostariin” ja oman ostoskäyttäytymisen merkityksen oivaltaminen on keskeistä	KAUPSU, kiinteistöt, lähikauppa
Asukas- ja asiakaskysely	Ostoskäyttäytymisen ja sen syiden sekä asukkaiden muiden palvelutarpeiden selvittäminen voi auttaa kehittämään sekä nykyisten että tulevien asukkaiden oloja	

5.5 Yhteistyön mallit

Alueella käynnistettiin vuoden 2008 aikana Huhtasuon asuinaluefoorumi. Se on alkanut jatkamalla Jyväskylän lähiötoiminnassa vakiintunutta moniammatillisen

sosiaalityön perinnettä. Eri virastot ovat osallistuneet laajasti, muutamia asukkaista on osallistunut asukasyhdistyksen edustajina, mutta kiinteistöt, taloyhtiöt tai yritykset eivät ole osallistuneet. Foorumeihin osallistumista kannattaa pyrkiä laajentamaan. Mikään osapuolista ei yksin ole riittävän vahva toimija saadakseen aikaan selvän positiivisen käänteen ostoskeskukselle tai sen lähialueelle.

Haastattelujen yhteenvedona voi todeta seuraavia eri osapuolten näkökulmia osallistumiseen:

- yrittäjien näkökulmat
  - o alueen hyvinvoinnin kannalta tärkein kaupallinen toimija eli päivittäistavara-kauppa on tosin kiinnostunut pysymään alueella, mutta toimii ketjuohjauksen logiikalla joka ei korosta paikallisuutta, myymälää ei johda oma kauppias; kuitenkin kauppa haluaa osallistua foorumitilaisuuksiin
  - o kalusteliike ei sitoudu paikkaan juurikaan, sillä sen asiakkaat käyvät hyvin harvoin liikkeessä; silti haluaa osallistua ostoskeskuksen kehittämistä koskeviin tilaisuuksiin
  - o muut yrittäjät ovat hajallaan, niillä on vähän investointivaroja ja –haluja, ovat keskenään erilaisia
  - o tähän astisissa foorumitapaamisissa ei yrittäjiä ole ollut mukana
- kaupungin toimijat ostoskeskuksella
  - o ovat jo osallistuneet useisiin projektiluontoisiin kehityshankkeisiin
  - o toimivat erillään yrittäjistä
- asukkaiden edustus
  - o tarvittaisiin lisää asukkaiden aktiivisuutta, mutta osallistumisen pitäisi olla riittävän kevyttä ja helppoa (jos tähdätään laajentamiseen, tapaamisten tulisi olla iltaisin!)
  - o asukkaiden näkökulmat eivät ole kanavoituneet kovin laajasti asukasyhdistykseen tai varsinkaan kaupungin kunnallispolitiikkaan

Käytännössä kaikki haastatellut olivat sitä mieltä, että yhteistyötä tarvitaan, että sitä olisi tehostettava ja että he itse tai edustajansa osallistuisi siihen mielellään. Siten näyttää vahvasti siltä, että tarvittaisiin riittävän kevyt osallistumisen tapa, jossa eri osapuolten heikoistakin intresseistä voitaisiin rakentaa laajempi näkymä tulevaan Huhtasuohon, ehkä myös yhtenäinen kehittämisohjelma.

Joitakin oppeja voi soveltaa Maunulan kaupunginosasta Helsingistä, jossa on kehitetty pitkäjänteistä eri osapuolten yhteistyötä sekä analysoitu tämän yhteistyön onnistumisen edellytyksiä. Maunulan aluefoorumiin liittyvän kehittämistyön yhteydessä on analysoitu mitä osapuolia alueellisessa kehittämistyössä pitäisi saada mukaan (ks. *tarkemmin liite 1*). Pysyviä tai virallisia osapuolia ovat:

- alueen virkamiehet
- kiinteistöt
- alueen yritykset
- alueen lehdet
- yhdistykset

Lisäksi alueella on lyhytaikaisia toimijoita, kuten ”yhden asian liikkeit”, projektit, työryhmät ja tapahtumat. Kaikki nämä osapuolet kohtaavat – ihannetilanteessa – aluefoorumilla, jonka koollekutsujana toimivat asukasyhdistykset. Foorumi on iltatilaisuus, jossa alueen kehittämisemoja ja –projekteja käsitellään asukkaiden ”omalla kentällä” asukastalolla, koulussa tai vastaavassa paikassa. Mahdolliset

kaupungin viranomaiset ovat osallistujien joukossa vieraina tai esittelijöinä muiden asiantuntijoiden tai osallisten lailla ”samalla viivalla”. (Päivänen ym. 2002)

Jos verrataan ”Maunulan mallia” kokonaisvaltaisesta, pitkälti asukasvetoisesta kehittämistyöstä, ja tehtyjen haastattelujen perusteella Huhtasuon alueen kehittämistä saatua kuvaa, Huhtasuon yhteistyö näyttää toisaalta kehittyneeltä, toisaalta virkamiesvaltaiselta.

Kaikki mainitut osapuolet löytyvät myös Huhtasuon alueella, mutta täällä asuinaluefoorumeihin on osallistunut enimmäkseen kaupungin eri tahoja sekä jokunen asukkaiden edustaja. Osallistuminen on aina vapaaehtoista. Sen laajentamiseen on pyrittävä tiedottamalla ja jatkossakin pohtimalla sekä selvittämällä eri osapuolten intressejä ja potentiaalisia vaikutusmahdollisuuksia. Jo oikeiden osapuolten kutsuminen paikalle on merkittävä siirto alueen kehittämispelissä (ks. liite).

Seuraavia näkökulmia nousi haastatteluissa esiin eri osapuolten kontaktitarpeista:

- Alueen paikallislehti on aloittanut uudestaan toimintansa, mutta sillä ei ole vielä toimivia yhteistyökuvioita alueen yhdistysten ja kaupungin toimijoiden kanssa. Se on kuitenkin hyvin kiinnostunut rakentamaan niitä.
- Alueen kiinteistöt ja taloyhtiöt voisivat olla keskeisessäkin osassa aluefoorumissa – niillä on selvä oma intressi alueen arvon nostamiseen.
- Yritysten osallistumista kannattaisi rohkaista kysymällä vastuuhenkilöiltä ja henkilökunnalta, mitä asioita he haluaisivat tuoda esille ja yleiseen keskusteluun. Huhtakeskuksen liikkeet (päivittäistavarakauppa) ovat puolestaan kiinnostuneita asiakkaiden mielipiteistä ja kehittämis ehdotuksista.
- Alueen koulu haluaa jatkossakin osallistua foorumeihin ja tarjoaa myös tilojaan tämältyyppiseen vapaaehtoistoimintaan.

Yhden esimerkin yhteistyön tarpeesta toi esiin koulun edustaja:

- *”Niissä kaupoissa aina oppilaita käy. Meidän tehtävä on estellä niitä näkyvimpiä rikkomuksia. -- Mutta sellaista vakituista tapaamista ja vuorovaikutusta, että kauppiaitten kanssa pidettäis keskustelua, niitä meillä ei säännöllisesti ole. Niitä on vain kun on joku [ikävä] tapahtuma, joka puhuttaa.” (koulu)*

Koulun edustajan esimerkki on kuvaava: juuri ongelmien ennaltaehkäisyyn ja uusien ratkaisujen ideointiin sekä alueen eri toimijoiden työnjakoon liittyvät kysymykset sopivat hyvin kaupunginosafoorumin keskusteltaviksi.

Vaikuttaa siltä, että jo aloitetulle pysyvälle tapaamistraditiolle on kysyntää. Se aluefoorumien yleinen periaate kannattaa säilyttää, että kussakin foorumi-illassa käsitellään esim. 1 – 2 alueellisen kehittämisen teemaa, jolloin keskustelussa kustakin aiheesta päästään riittävän syvälle (liite 1).

Kaikkien mainittujen pysyvien osapuolten ja määrääaikaisten toimijoiden samoin kuin kaikkien asukkaidenkin pitäisi saada tieto näistä tapaamisista. Haastattelujen perusteella foorumin tiedotusta pitäisi tehostaa – yhteistyö paikallislehden kanssa lienee tärkein tiedotuskanava. Tilaisuuksista tiedottaminen myös kaupungin tiedotuslehden ja/tai alueellisten ilmaisjakelulehtien kautta kannattaa. Tapaamisten pitäisi olla maanläheisiä, käsitellä asukkaille itselleen tärkeitä asioita ja kaikessa viestiä mutkattomuutta.

Niitä ideoitaessa kannattaa pohtia paikallislehden edustajien kommentteja, joissa on kiteytetty tärkeitä haasteita, alkaen tapaamisten nimeämisestä - ehkä asuinaluefoorumien sijaan tarvittaisiin jokin vetävämpi nimitys? Lehden edustaja ehdotti lisäksi tilaisuuksien käyttämistä alueen palveluista tiedottamiseen, yleiseen profiiliin nostoon sekä tähän liittyen tärkeiden päättäjien kutsumista mukaan:

- *"Foorumi ei kosketa sananakaan näitä ihmisiä. Tilaisuuksien pitää koskea alueen ihmisten hyvinvointia, miten sitä kehittää, erityisesti yritystoimintaa, onko näinkään isolle alueelle tulossa mitään yritystoimintaa, tän tyypiset asiat. Tärkeintä tän alueen tiedottamisessa on alueen palvelut, tarkoittaa terveyspalveluita, hammashoitoa, lastenhoitoa, perheitä ja tilaisuus pitää järjestää semmoiseen paikkaan mihin on helppo tulla. Ja tietysti Kylätoimisto on hyvä paikka kokoontua, mutta sitten pitää vetäjät olla sen verran tunnettuja henkilöitä, jotka voisi omalla nimellään tai maineellaan saada ihmisiä kokoon, vaikka kaupunginjohtaja Andersson."* (Paikallislehti)

5.6 Viestintä

Viestinnän kysymykset liittyvät kiinteästi edelliseen kohtaan. Haastattelujen mukaan paikallislehti on tärkeä mahdollisuus paikallisten kehityshankkeiden viestinnässä.

Internetin mahdollisuudet ovat vasta osittain käytössä. Kaupungin ylläpitämillä internet-sivuilla on tätä nykyä siellä täällä tietoa Huhtakeskuksen tiloista ja palveluista. Näitä ovat mm. <http://huhtasuo.jyvaskyla.fi/palvelut.shtml> - jossa ilmoitus "Sivuja ei aktiivisesti päivitetä" antaa kielteisen viestin, sekä www.huhtasuoprojekti.net, joka sisältää joitakin tietoja Kylätoimistosta sekä käynnissä olevista projekteista. Näitä sivuja voitaisiin melko pienellä vaivalla terävöittää.

Koordinoimalla tiedotusta ja internet-viestintää asukasyhdistyksen ja paikallislehden kanssa olisi mahdollista rakentaa hyvä tietopaketti, jota voidaan vähitellen täydentää.

Toimenpide	Perustelu	Vastuutahot
Tiedottaminen paikallislehdessä	Keskustelu ostoskeskuksesta tukee asukkaiden tietämystä paikallisista palveluista	
Ostoskeskuksen ja sen lähialueen kehittämisen käsittely aluefoorumeissa	Asukkaiden sitoutuminen "omaan ostariin" paranee; asukkaiden vaikutusmahdollisuudet ovat kiinni osallistumisesta	KAUPSU, yhdistykset, kiinteistöt, lähikauppa
Alueen internet-sivujen päivityksen järjestäminen ja sivuston kehittäminen	Kaupungin ja yhdistysten ylläpitämiä sivujen sisältöä kannattaa ostoskeskuksen kehittämiseksi koordinoita ja sopia tehtävänjaosta	Kaupungin tiedotus, SOTE, yhdistykset

6. Huhtakeskuksen kehittämisvaihtoehdot/skenaariot lyhyesti

Lopuksi hahmotellaan lyhyesti Huhtakeskuksen mahdollisia tulevaisuuskuvia. Tähän tarkoitukseen on luotu seuraavat kevyet ”skenaariot”: heikkenevä ostoskeskus, omaleimainen ostoskeskus sekä rakenteellisesti uudistuva ostoskeskus. Skenaarioiden tarkoitus on osoittaa lähivuosina tehtäviä tärkeitä valintoja ja arvioida alustavasti niiden vaikutuksia.

1) Heikkenevä ostoskeskus

- ”Nollavaihtoehto” – jos mitään ei tehdä

Vaikutukset: Koska lähiseudulla, erityisesti Seppälän kauppakeskuksessa, palveluiden kehittäminen edelleen jatkuu, tulee Huhtakeskuksen asema entisestään heikkenemään. Ostoskeskuksen kaupalliset palvelut ovat jo nyt ”veitsenterällä”. Yhdenkin palvelupisteen – R-kioski, apteekki, kukkakauppa, kahviot – lopettaminen heikentäisi ostarin houkuttelevuutta ja uhkaisi käynnistää huonon kierteen. Heikoin olisi tilanne, jos päivittäistavarakauppa asiakasvirran hiipumisen seurauksena lopettaisi toimintansa. Tämä johtaisi ilkeällä, häiriköinnin ja vastaavasti turvallisuuden kokemusten uuteen lisääntymiseen ostarilla ja lähikortteleissa.

Yleisarvio: Tämä vaihtoehto on luonnollisesti epätoivottava ja alueen tulevaisuuden kannalta riskialtis.

2) Omaleimainen ostoskeskus

- Tuunataan, kunnostetaan selkeästi vanha ja itsetuntonen ostoskeskus, jossa monikulttuurisuus, yhteisöt yms. näkyvät.
- Lähistölle harkitusti täydennysrakentamista.

Lyhyellä aikavälillä (< 1 vuosi) tehdään edellä esitetyt pikaparannustoimenpiteet (ks. luku 4.1).

Pitkällä aikavälillä (1-8 vuotta) tässä vaihtoehdossa keskitytään erityisesti eri ryhmien tarpeiden ja toisaalta Huhtakeskuksen ja sen lähikortteleiden tilojen tarkempaan selvittämiseen, jotta nämä voidaan paremmin sovittaa yhteen (luku 4.3.). Julkisten palveluiden säilyttäminen ja parempi kohdentaminen käyttäjille alueella on tässä vaihtoehdossa myös tärkeää, samoin yhä kehittyvä yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kuten terveys- ja sosiaalialan järjestöjen kanssa (luku 5.3). Nämä tuovat haasteita foorumeille ja työryhmille (luku 5.5). Seurakunnan rooli voisi olla nykyistä keskeisempi. Alueen vahvuuksia mm. liikuntaan, luonnonympäristöön ja lampiin liittyen voitaisiin nostaa esiin.

Edellytykset ja vaikutukset: Ostoskeskus voisi kehittyä nykyistä selvemmin kaikkia asukasryhmiä palvelevaksi julkiseksi olohuoneeksi. Tämä kehitysskenaario vaatii melko paljon kaupungin omia investointeja, koska toimivan kokonaisuuden saaminen edellyttäne nykyisten tilojen yhdistämistä eli melko rankkoja saneeraustoimenpiteitä, eikä yksityisiä sijoituksia erityisesti houkutella.

Yleisarvio: Tämä kaupungin omiin resursseihin tukeutuva vaihtoehto toisi Huhtakeskuksen menestymiselle arvion mukaan kohtuulliset edellytykset tulevaisuuden haasteiden, erityisesti ikääntyvän väestön kannalta.

3) Rakenteellisesti uudistuva ostoskeskus

- Osa ostoskeskuksesta korotetaan asuinkerrostaloilla, ympäristöön harkitusti täydennysrakentamista. Selkeä kasvojenkohotus.

- Tuloksena "nykyaikaisempi ostoskeskus"

Lyhyellä aikavälillä (< 1 vuosi) tehdään edellä esitetyt pikaparannustoimenpiteet (ks. luku 5.1).

Pitkällä aikavälillä (1-8 vuotta) tässä vaihtoehdossa keskitytään erityisesti ympäristön laatua kohottavan täydennysrakentamisen suunnitteluun (ks. luku 5.2) sekä lähitulevaisuudessa tarvittavan palvelupaletin - ainakin kaupallisten ja hyvinvointipalvelujen – selvittämiseen ja suunnitteluun (luku 5.4).

Edellytykset ja vaikutukset: Skenaario edellyttäisi ilmeisesti ostoskeskuksen joidenkin osien lunastamista kaupungin omistukseen ja myymistä sopivana kokonaisuutena yksityiselle kiinteistösjoittajalle tai rakennusliikkeelle. Vaatii perusteellisia selvityksiä ja hyvää ja luottamuksellista yhteistyötä erityisesti kaupungin ja yrityselämän välillä. Myös eri osapuolia yhdistävälle aluefoorumille (luku 5.5.) tämä skenaario tuo suuria ja pitkäaikaisia haasteita. Mahdollisuuksia ulkoisten investointien houkutteluun tuonee se, että tilat voi saada varsin edullisesti varsinkin taloudellisen taantuman aikana.

Onnistuessaan rakennushankkeet toisivat alueen yleiseen kohentamiseen sekä yksityisiä että kaupungin resursseja. Rakennettavat palveluasunnnot tukisivat ostoskeskuksen kaupallisia palveluita ja tukeutuisivat sen julkisiin palveluihin. Myös tällä tavalla ostoskeskukseen voisi kehittää vetovoimaisia yhteisiä tiloja, joiden toimintoja – esim. kirjakahvila, biljardihalli jne. – pyörittämään voitaisiin yleisen kasvojenkohotuksen seurauksena saada yksityisiä yrityksiä. Vaihtoehto toisi eniten fyysisiä ja toiminnallisia muutoksia ostoskeskukselle. Vaihtoehto aiheuttaisi myös rakennusaikaisia häiriöitä, mutta niiden suhteen alue ja lähiasukkaat eivät ilmeisesti ole erityisen herkkiä, vaan muutos olisi pikemminkin toivottua.

Yleisarvio: Tämä "public-private" -vaihtoehto toisi ilmeisesti parhaat mahdollisuudet pitää yllä riittävää päivittäistavarakaupan ja muuta lähipalvelutarjontaa Huhtasuolla, riippumatta Seppälän alueen kehityksestä ja muista mahdollisista vetovoimaisista keskuksista.

Kirjallisuus

Kurki, Hannu 2008: Aluefoorumi asuinalueen kehittämisen välineenä, esitelmä Pohjois-Haagan foorumilla 19.11.2008.

Päivänen, Jani & Kurki, Hannu & Virrankoski, Lauri (2002) Parempaan kaupunginosaan - Aluefoorumi kehittämisen menetelmänä, Ympäristöministeriö, Suomen ympäristö 589, Helsinki.
<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=8395>

Päivänen, Jani & Saarikoski, Petri & Virrankoski, Lauri 2004: Elämänkaarikortteli – kohti sosiaalisesti kestäväää asumista ja kaupunkielämää. Suomen ympäristö 716.

Sotarauta, Markku 2000: Alueelliset kehittämispelit ja verkostovalta. Teoksessa: Kurki, Sami & Linnamaa, Reija & Sotarauta, Markku (toim.): 14 näkökulmaa alueelliseen kehittämiseen. Tampereen yliopisto, SENTE-julkaisuja 5/2000.

Liite: Näkökulmia ostoskeskusten alueelliseen kehittämiseen

Kehittäminen pelinä

Aluekehittäminen on mm. Sotaraudan (2000) mukaan pelinä. Alueellista kehittämispeliä voidaan kuvata siirtojen ja vastasiirtojen prosessina, jossa useat pelaajat pyrkivät edistämään omia tavoitteitaan ja/tai muutamalle pelaajalle yhteisiä tavoitteita. Pelaajat tarkkailevat ja arvioivat toistensa siirtoja päättäessään omista siirroistaan. Pelissä ei ole kuitenkaan siirtovuoroja, vaan kukin pelaaja saa tehdä niin monta siirtoa kuin ehtii.

Perinteiset vallan muodot eivät toimi verkostoyhteiskunnassa yhtä suoraviivaisesti kuin esimerkiksi teollisuusyhteiskunnassa. Erilaisten yhteiskunnallisten toimijoiden vapaus itse päättää monista asioista on suurempaa kuin aiemmin. Nykyisin vaikutusvalta muodostuu verkostovaltana. Verkostovalta perustuu sarjaan linkkejä yksilöiden ja organisaatioiden muodostamien verkostojen välillä. Prosessissa korostuvat vuorovaikutuksen johtaminen, toimijoiden yhteentuominen, kommunikaation esteiden poistaminen, informaation kulun siivittäminen, luottamuksen luominen ja myös erilaisten asioiden kytkeminen toisiinsa.

Olennaista on että mikään toimija yksin ei kykene kehittämään aluetta tai ratkomaan yhteiskunnallisia ongelmia. ”Yhdessä näkemisen” merkitys korostuu. Yhdessä näkeminen tarkoittaa kaikkien niiden siirtojen näkemistä kerralla, jotka ovat riippuvaisia toisistaan. Sekä sen hahmottamista, miten yksittäinen siirto vaikuttaa muihin pelaajiin ja heidän tuleviin siirtoihinsa.

Sotarauda (2000) puhuu viettelevistä siirroista, joiden avulla taitava toimija voi saada toiset tekemään omat tarvittavat siirtonsa. Muiden pelaajien ei ole pakko vastata siirtoon, mutta he haluavat vastata siihen; viettelevä siirto pyrkii saamaan muut pelaajat yhteistyöhön.

Ongelmana voi olla pysähtyneisyyden tila. ”Kaikki” voivat olla sitä mieltä, että ”jotain tarttis tehdä”, mutta silti mitään merkittävää parannusta ei tapahdu. Mistä pysähtyneisyys johtuu? Yksi mahdollinen syy on se, että nykytila hyödyttää joitakin osapuolista riittävästi jotta status quo säilyy – esimerkiksi pubin olutmyynti hyödyttää sekä yrityksen omistajaa että vuokranantajaa. Alueella voi silti olla muita pelaajia jotka päättävät kaataa pubien ylivallan (esimerkinomaisesti). Peliin ryhtymiseen liittyy ehtoja. Osa liittyy itse pelaajiin:

- tietävätkö pelaajat toisistaan
- tunnistavatko/tunnustavatko pelaajat toisensa pelaajiksi
- tunnistavatko pelaajat *itsensä* pelaajiksi.

Kolmas ehto liittyy siihen, onko pelaajilla nappuloita. Näitä voivat olla:

- raha
- investointihalua
- ideat
- voimakkaat arvot ja sinnikkyys
- yhteistyökyky
- aika ja intressi pelata

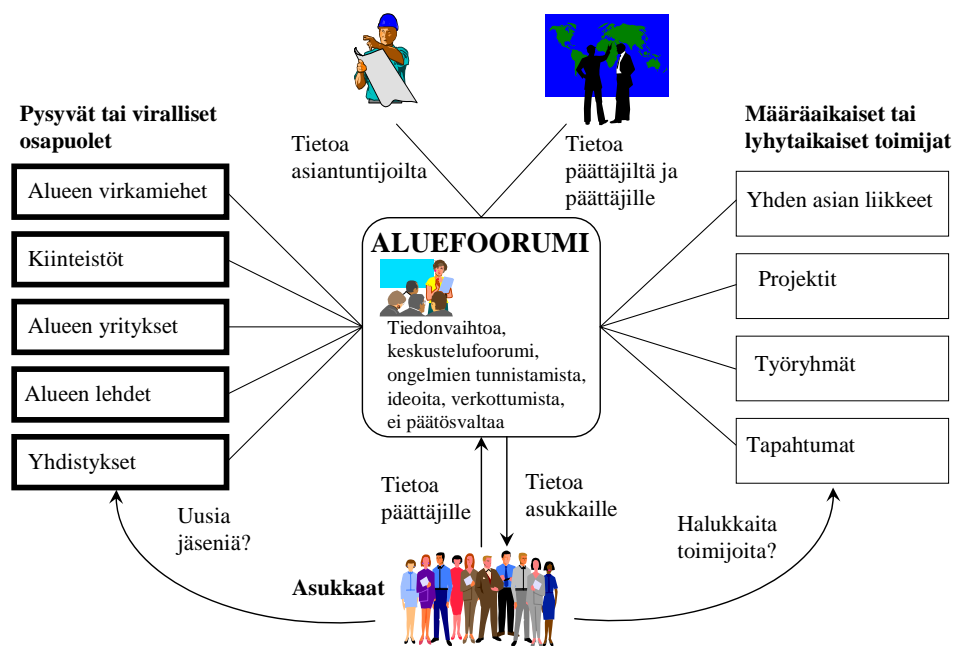
”Pelin aloittaminen”, osallistuminen peliin, riippuu olennaisesti siitä, uskovatko pelaajat voivansa vaikuttaa pelin kulkuun. Pitäisi voida luottaa siihen ettei taustalla piilossa ole menossa jokin toinen peli, jossa todella vaikuttavat asiat tapahtuvat. Tässä mielessä pelin sääntöjen pitäisi olla läpinäkyviä, vaikka ne ovatkin kirjoittamattomia. Kehittämispelit ovat sikäli kiinnostavia, että pelin tavoite ei ole kaikille sama, vaan jokaisella voi olla oma tavoitteensa! Kiinnostusta osallistumiseen voivat lisätä yhtä hyvin voimakkaat arvot kuin ”itsekkäät” intressitkin, keskeisenä liikuttajana on usko pelin merkitykseen ja siihen että pelin kulkuun voi itse vaikuttaa.

Lisäksi tarvitaan pelikenttä.

Aluefoorumien pääperiaatteet

Aluefoorumi on kaikille avoin tiedonvaihtoon ja keskusteluun ja verkottumiseen keskittyvä tapaamistraditio. Tilaisuudet ovat kaikille avoimia eikä niissä tehdä päätöksiä – se ei siis sinänsä takaa paikallisdemokratiaa syvässä mielessä, mutta tämän periaatteen vuoksi on myös välttytty riidoilta. Se mahdollistaa tilanteen seurannan luotettavasti ja vaihtuvien mahdollisuuksien tunnistamisen ajoissa.

Aluefoorumin osapuolet

Kuva 8. Aluefoorumin osapuolet. (Kurki 2008)

Aluefoorumi järjestetään arki-iltoina klo 18 - 20 välillä. Tilaisuuksissa käsitellään yleensä alustusten pohjalta kahta teemaa, kutakin noin tunnin verran keskusteluineen. Alustajina voivat olla asukkaiden, jonkin projektin, kaupungin tai muun asiantuntijatahon edustajat. Pyritään siihen, että kaupungin aluevastaavat henkilöt ovat vähintäänkin kuulolla, ja monilla alueilla tämä perinne onkin ollut vankka.

”Maunulan mallissa” asukasyhdistykset toimivat tilaisuuksien kokoonkutsujina ja järjestäjinä, jolloin foorumilla ollaan asukkaiden ”omalla kentällä”. Tämä toki edellyttää tiettyä aktiivisuutta asukasyhdistyksiltä. Toisaalta ne hyötyvät monella tavalla verkostoitumalla (ks. verkostovallasta 5.1) ja saamalla uusia jäseniä – moni yhdistys on kokenut foorumit kosketuspinnaksi ”tavallisiin” asukkaisiin.

Mallilla voi olla monenlaisia sovelluksia. Huhtasuolla voisi kehittää mallin, jossa paikallislehdellä olisi selkeä rooli: kutsut kulkisivat lehden jakelun mukana ja pidetyt alustukset sekä käyty keskustelu referoitaisiin lehdessä. Kaupunki voi varmaankin kutsua tilaisuudet koolle, mutta silloin sen pitäisi sitoutua järjestämään näitä riittävän usein (n. 4 kertaa vuodessa), jotta kehitysprosesseja pääsee käyntiin ja niiden seuranta on riittävän tiheää.

Maunulan aluefoorumi

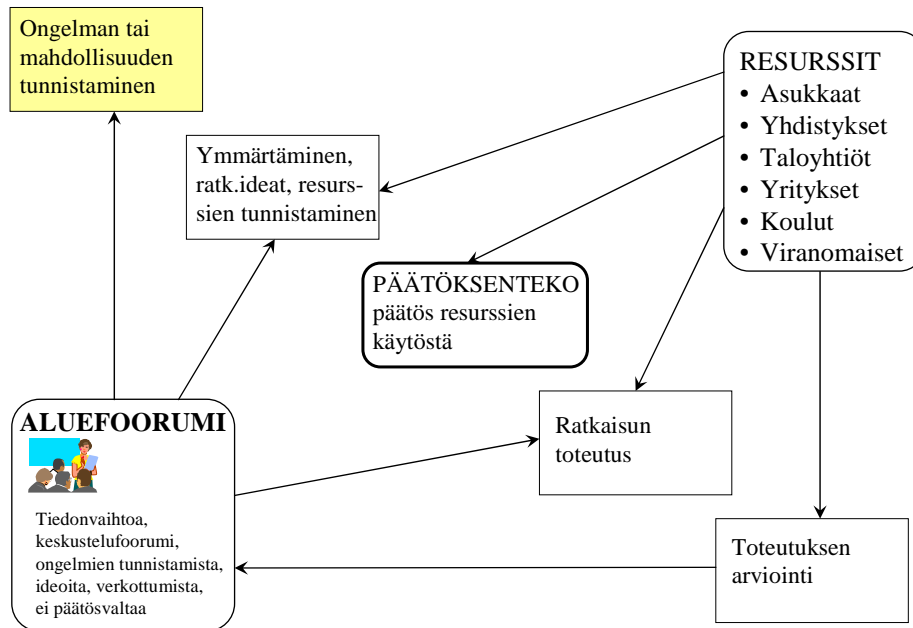
- Kokoontuu 6 kertaa vuodessa + kesäseminaari
- Iltatilaisuuksia (klo 18-20, 15 min kahvitauko)
- Aluefoorumi ei tee päätöksiä
- 1-3 alustajaa/ilta, käytetään osallistavan suunnittelun menetelmiä
- Joka tilaisuudesta kerätään kirjallinen palaute, jossa kysytään arvio tilaisuudesta sekä seuraavien tilaisuuksien teemoja
- Kohderyhmänä ovat aktiiviset asukkaat, alueen järjestöt, taloyhtiöt, yrittäjät, viranomaiset ...

Kuva 9. Aluefoorumin menettelyt Maunulan mallissa kootusti. (Kurki 2008)

Alueelliset kehitysprosessit ovat hitaita. Ne etenevät monien vaiheiden kautta ja edellyttävät ”pelaajilta” sinnikkyyttä. Monet pettymykset johtuvat siitä, että tuloksia on odotettu nopeasti. Kehitysprosessien vaiheita on kuvattu kuvassa 10.

Tuloksia voidaan useimmissa tapauksissa odottaa vasta useamman vuoden kuluessa. Tästä syystä osapuolten sitoutumista foorumitoimintaan tulisi vahvistaa alusta alkaen määrätietoisuudella, innostamisella ja tilaisuuksien hyvällä suunnittelulla.

Kehitysprosessin vaiheet

Kuva 10. Kehitysprosessin vaiheet (Kurki 2008)